

INHOUD

AAN DE LEZER	11
VOORWOORD – <i>Joop van Dam</i>	13
HOE DE ARBEIDERSVOORDRACHTEN TOT STAND ZIJN GEKOMEN – Viktor Stracke	15
EERSTE VOORDRACHT – Dornach, zaterdag 17 februari 1923	23
<i>Het leven van de aarde in verleden en toekomst. Over genezende krachten in de menselijke natuur</i>	
Techniek en natuur, Eiffeltoren en korenhalm. Glimmer, kiezel en veldspaat. De hardste gesteenten in de bergen zijn overblijfselen van plantaardige vormen. De hele aarde heeft ooit geleefd. Oorspronkelijk was de aarde een soort plant, later een soort dier. Alle huidige gesteenten zijn restanten van het leven. Het leven komt uit de kosmos. Kiezel, glimmer en veldspaat als medicamenten. De vogeltrek. Over koraalkalk. De verschuiving van het len- tepunt gedurende het platonische wereldjaar. De aarde zal weer ontwaken en een levend wezen worden. Kalkpreparaten bij onder- voeding. Homeopathie en allopathie. Over plantenverf.	
TWEEDE VOORDRACHT – Dornach 21 februari 1923	45
<i>De twee basisprincipes van de kleurenleer in ochtendrood en avondrood, en in het blauw van de hemel. Gezondheid en ziekte in verband met de kleurenleer</i>	
De werking van de kleuren op het menselijk organisme. De samen- werking in het menselijk oog tussen het bloed als orgaan van het	

leven en de zenuw als orgaan van het bewustzijn. Het ontstaan van ochtendrood en avondrood: licht door de duisternis heen gezien geeft rood. Het blauw van de hemel: duisternis door het licht heen gezien geeft blauw. Afbraak- en opbouwprocessen in bloed en zenuw bij het zien van kleuren. Het maken van kleurstoffen: rood uit koolstof, blauw uit zuurstof; geel uit de bloem, blauw uit de wortel van de plant. Goethes kleurenleer als verdediging van de waarheid tegenover de kleurenleer van Newton. Het begrijpen van gezondheid en ziekte door de kleurenleer. Het ontstaan van de sterrenwijsheid bij de oude herdersvolken.

DERDE VOORDRACHT – Dornach 3 maart 1923

67

Kleur en mensenrassen

Huidskleur en andere eigenschappen van het zwarte, het witte of blanke, het gele, het bruine en het rode ras. Maleiers, Indianen en Indiërs. De blanke bevolking van Amerika. De Europeaan bewijst, de Amerikaan beweert. De toekomst van de Amerikaanse beschaving. Antroposofie moet uit de geest worden ontwikkeld. In Europa wordt de antroposofie op geestelijke wijze ontwikkeld; de Amerikanen ontwikkelen haar op een natuurlijke wijze. Het spiritisme als een product van Amerika. De theorieën van Wilson. Het blanke ras moet aan de geest werken. Over het eerste hoofdstuk van de *Kernpunten*.

VIERDE VOORDRACHT – Dornach 14 maart 1923

87

Het wereldbeeld van Dante en de opkomst van het natuurwetenschappelijke tijdperk. Copernicus, Lavoisier

Dante beschreef de onzichtbare wereld, de etherische wereld of de wereld van de sferen met de aarde in het centrum; Copernicus daarentegen de fysieke wereld. Tot aan het eind van de achttiende eeuw wisten de mensen nog altijd iets van de etherische wereld. De leer van de ‘vuurstof’ en de opvatting van Lavoisier over zuurstof. Hoe het materialisme is ontstaan. De eerste beleving na de dood is het beleven van de volledige herinnering. Dantes opvatting van de hel.

De wezensdelen van de mens. Leven en dood

Vergelijking van de ontwikkeling van het dier met de ontwikkeling van de mens. Lopen, spreken en denken, en de activiteit van etherlichaam, astraallichaam en Ik. De mensen van tegenwoordig interesseren zich nauwelijks meer voor de taal. De mensen denken tegenwoordig meestal helemaal niet; ze zijn niet in staat gedachten over het bovenzinnelijke op te nemen. De ignorabimus-rede van Du Bois-Reymond. Sterven wil zeggen: het etherlichaam terugtrekken uit het fysieke lichaam. Pre-existentie en post-existentie. De kerk als beheerder van het sterven. Het leven voor de geboorte en na de dood. Je kunt het leven na de dood niet leren kennen als je het leven vóór de geboorte of vóór de conceptie niet leert kennen.

Het menselijk leven in slaap en dood

Het belang van de slaap; de zogenaamde slapeloosheid. De mens slaapt wanneer hij niet meer van zijn lichaam houdt; hij wordt wakker wanneer hij weer sympathie voor zijn lichaam ontwikkelt. Na de dood moeten we de liefde voor ons lichaam verliezen; dit duurt een derde deel van ons hele leven. Na de dood leeft de mens gedurende een derde gedeelte van zijn aardeleven in zijn astrale lichaam, slechts een paar dagen in zijn etherlichaam. Na het afleggen van zijn astrale lichaam leeft de mens alleen nog maar in zijn Ik. Het verstand: gedachten zijn overal in de wereld aanwezig. Het lichaam verricht voortdurend verstandige dingen. Hoe de mens ontstaat. Over de evolutietheorie. Als het ei wordt bevrucht ontstaat er chaos. De mens moet zelf zijn gestalte vormen. De hele kosmos is in de mens afgebeeld. De belevnissen van het Ik gedurende de tijd voor het volgende aardeleven.

De wezensdelen van de mens: fysiek lichaam, etherlichaam, astraal lichaam en Ik

Een voorbeeld van de huidige wetenschappelijke instelling. Filosofie zonder logica. Het Ik dirigeert tijdens het leven het lichaam.

De bevruchting. De uit de geestelijke wereld afkomstige ziel bouwt in feite uit helemaal 'afgebroken' eiwit het lichaam op. De gelijkenis tussen ouders en kinderen. Lopen, spreken en denken. De vorming van de hersenen in de eerste zeven levensjaren. Door het etherlichaam krijgt het kind goede hersenen, waardoor het een denkend mens wordt. Het etherlichaam werkt in het denken. Door het astrale lichaam leren we spreken. Het astrale lichaam werkt vooral in de borst, in de ademhaling, waaruit dan het spreken ontstaat. Door de werking van het Ik moet het fysieke lichaam in evenwicht komen met de wereld om ons heen. Daardoor leren we onze ledematen bewegen en wordt de stofwisseling aan de bewegingen aangepast. De toekomstige wetenschap moet de mens er toe brengen te ontwaken.

ACHTSTE VOORDRACHT – Dornach 9 april 1923

171

Droom, dood en reïncarnatie

Dromen bij het inslapen en bij het ontwaken. De nachtmerrie. Waarop berust het dromen? We hebben het aan ons lichaam te danken dat we de dingen geordend waarnemen. De droom verandert in de loop van het leven. Dromen van kleine kinderen. Het verloren gaan van het vermogen ons lichaam goed op te bouwen. Hoe de dromen ons steeds meer van de geestelijke wereld verwijderen. Over mediamieke mededelingen. Tussen dood en nieuwe geboorte moet je de innerlijke kant van het menselijk lichaam leren kennen.

BORDTEKENINGEN

193

NEGENDE VOORDRACHT – Dornach 14 april 1923

209

Symptomatische beschouwing van het astrale lichaam

Waarvoor de mens en de hogere dieren een hoofd nodig hebben. Bij de hogere dieren zit het leven in het hoofdgebied, bij de lagere in alle delen van het lichaam. Kinkhoest: astraal lichaam zonder hoofd. Astma door boekweit. Genezing van kinkhoest. Waar het lichaam gewond is, is het astrale lichaam aan zijn lot overgelaten; het komt dan buiten het fysieke lichaam. Het astrale lichaam wordt aangetrokken door warmte. Over de memoires van Rabin-

dranath Tagore; hij kreeg altijd veel slaag. Opvoeding met behulp van slaag. We nemen een morele indruk van dit leven mee in het leven na de dood. De werking van het astrale lichaam in de zenuwen, in alle bewegingen. Het afleggen van de innerlijke astrale gestalte die de mens gedurende het leven heeft gekregen. Hoe wat uit het vorige leven stamt, naar het volgende wordt overgebracht. De mensen zijn verschillend doordat ze uit vorige levens verschillende vermogens en lotsverhoudingen meebrengen.

TIENDE VOORDRACHT – Dornach 18 april 1923 **229**

Waarom hebben wij geen herinnering aan vorige aardelevens?

Over Lessing en zijn boek *Die Erziehung des Menschengeschlechts*. Over Crookes en Newton. De ‘primitieve’ mensen hebben altijd in reïncarnatie geloofd. De werking van opium. Bij een licht gebruik van opium wordt het etherlichaam beïnvloed, bij veelvuldig gebruik het astrale lichaam, de echte gewoontegebruiker van opium verwoest zijn Ik. Over leren lezen en schrijven – geen verbinding met het leven. Bewust denken en herinneren. Wanneer je in het huidige leven juiste gedachten hebt opgenomen, dan herinner je je op de juiste wijze het huidige leven in een volgend leven. ‘Geestverschijningen.’ Spiritistische seances.

AANTEKENINGEN BIJ DEZE UITGAVE **253**

AANTEKENINGEN BIJ DE TEKST **255**

RUDOLF STEINER OVER
DE VERSLAGEN VAN DE VOORDRACHTEN **261**